Airland Battle 2000

MS Een natie of groep van naties die zich ten doel stelt de status quo in de internationale verhoudingen te handhaven, kan zich in feite niet veroorloven zich te beperken tot een strikt passieve houding. De geschiedenis van onze eeuw heeft pijnlijk duidelijk gemaakt dat potentiële agressors, indien zij niet zeer doeltreffend worden afgeschrikt, het initiatief plegen te nemen op momenten waarop de passief gebleven slachtoffers het gemakkelijkst kunnen worden overrompeld. Bovendien werden, en worden, de middelen voor het uitvoeren van een geslaagde strategische overvalling steeds verder geperfectioneerd, waardoor de verleiding toeneemt voor de partij die een overmacht aan dergelijke middelen bezit en in haar strategische concept het gebruik daarvan heeft ingecalculeerd: het bereiken van een effectieve *dissuasion* – dat wil zeggen de tegenstander doen inzien dat het *hoogst onraadzaam* is met geweld zijn doeleinden te willen nastreven – is allesbehalve eenvoudig in zo'n situatie.

Begrijpelijk is het derhalve, dat de Noordatlantische verdedigingsorganisatie voortdurend overweegt of de vigerende strategie nog wel de juiste waarborgen biedt voor het verwezenlijken van de beoogde afschrikking. In de loop van haar bestaan heeft de NAVO dan ook herhaaldelijk grote of kleinere wijzigingen aangebracht in de bondgenootschappelijke strategie, en nog steeds zijn de staven doende met het evalueren van de methoden die in het onverhoopte geval van een werkelijk gewelddadig conflict zullen worden toegepast. Van tijd tot tijd komen de resultaten van dergelijke stafactiviteiten ook in de openbaarheid, waar zij dan uiteraard gretig worden gehanteerd in de gebruikelijke discussies tussen voor- en tegenstanders van bepaalde vormen van bewapening.

Zo heeft men in de loop van het vorige jaar kunnen kennis nemen van een nieuwe doctrine die is voortgekomen uit de research van de Amerikaanse strijdkrachten. Dat nieuwe concept, dat de naam kreeg van *Airland Battle 2000,* werd ontwikkeld omdat de geloofwaardigheid van de nucleaire afschrikking met lange- en middellange-afstandsraketten – zoals de NAVO die zou willen stellen tegenover een mogelijke agressie met conventionele middelen – steeds sterker werd betwijfeld; in de Verenigde Staten gingen daarom stemmen op die pleitten voor een herzien van de strategie van de *flexibility in response* en voor een herbezinnen op de *forward defence.* Een van de belangrijkste uitgangspunten van de nieuwe benadering was dat de deskundigen van oordeel waren dat West-Europa wel degelijk conventioneel kan worden verdedigd, in het bijzonder doordat de Westeuropese landen de beschikking hebben over grote aantallen goed opgeleide en geoefende grondstrijdkrachten terwijl bovendien de moderne technologie de best denkbare materiële middelen kan verschaffen: men zou eigenlijk bereid moeten zijn de eigen passieve opstelling te vervangen door een actievere attitude.

Het Airland-Battleconcept beoogt een versterking van het conventionele afschrikkingsvermogen van de NAVO, waardoor tevens kan worden bereikt dat de nucleaire drempel wordt verhoogd. Hoewel men licht zou kunnen denken dat het verhogen van die drempel zou zijn nagestreefd om daarmee de antikernwapenactivisten de wind uit de zeilen te nemen, is dat bepaald niet het geval. De door het State Department ontwikkelde gedachtengang heeft zich zeer objectief gericht op de dreiging die van het Warschau-Pact en zijn capaciteiten uitgaat, en zich beziggehouden met hetgeen de NAVO in voorkomend geval daar tegenover zou moeten en kunnen stellen. Meer dan in het verleden hebben de onderzoekers dan ook bezien hóé men aan Sovjetrussische zijde denkt een eventueel offensief optreden met succes te kunnen bekronen: rekening houdende met de echelonnering in de verschillende aanvalsgolven wordt daarom aanbevolen niet alleen te trachten het eerste echelon op te vangen en tot staan te brengen, maar vooral ook actief op te treden tegen de meer in de diepte van het vijandelijke gebied opgestelde volgende echelons om die zoveel mo-

gelijk te beletten aan te sluiten op de voorste formaties en het succes van hun doorbrekingsacties uit te buiten. Die wijze van tactisch optreden van de zijde van de NAVO impliceert derhalve een soort van *pre-emptive strike* tegen tweede- en derde-echelonseenheden nog vóór deze het NAVO-gebied hebben bereikt, terwijl intussen het geïsoleerde eerste echelon aan tegenaanvallen ten onder gaat. Het moge dus duidelijk zijn dat het nieuwe concept inderdaad de tot dusverre traditionele passieve opstelling van het Atlantische bondgenootschap afwijst en daarvoor in de plaats de actieve verdediging propageert die mogelijk is omdat het Westen de daarvoor vereiste kwaliteit ruimschoots kan opbrengen.

De Airland-Battledoctrine gaat in wezen ervan uit dat het Warschau-Pact een nucleaire botsing in eerste instantie zal willen vermijden. De overmacht aan tactische kernwapens voor gebruik op het operatietoneel – de zogenaamde TNW – waarover de Sovjet-Unie beschikt, gepaard aan de feitelijke evenwichtssituatie op het gebied van de strategische kernwapens, moet uiteraard doen vrezen dat het mislukken van een conventioneel offensief zeer wel zou kunnen leiden tot een hervatting met gebruik van nucleair vermogen. Daarom voorziet Airland Battle 2000 wel degelijk ook de instandhouding van een Westelijk kernwapenarsenaal, dat evenwel – mits deugdelijk gekoppeld aan de strategische kernwapens – geen buitensporig grote aantallen behoeft te bevatten.

Ten slotte rekent het Airland-Battleconcept op een optimaal benutten van de modernste produkten van een hoogwaardige technologie: geavanceerde elektronische middelen voor waarneming en doelopsporing kunnen de volgende echelons tijdig tevoren lokaliseren en de ver-reikende wapensystemen in staat stellen de gevechtskracht van die eenheden reeds in het vroegst denkbare stadium te breken.

Het was mede op grond van de aanbevelingen van dit nieuwe concept dat generaal Rogers kon verklaren dat de strijdkrachten onder zijn bevel in staat moesten worden geacht een aanval van het Warschau-Pact conventioneel tot staan te brengen, eventueel ook zonder van kernwapens te moeten gebruik maken. Uiteraard zijn er aanpassingen en wijzigingen nodig: de opperbevelhebber van de NAVO begrootte de kosten daarvan op *slechts 4% verhoging van de defensieuitgaven* per jaar in de periode 1983-1988. Het lijkt aannemelijk dat SACEUR niet meer dan een globale schatting heeft gedaan: een nauwkeurige behoeftebepaling van alles wat nodig is om de nieuwe doctrine in praktijk te kunnen brengen, zal ongetwijfeld opheldering kunnen verschaffen over wàt er per land precies nodig zal zijn en wat daarvan dan de kosten zullen zijn. Daarvoor is stellig een gedegen onderzoek vereist, en dat kost tijd. Het ware te wensen dat de NAVO op redelijk korte termijn zou kunnen komen tot een gezamenlijk standpunt over de bepleite aanpassing en wijziging van de eigen doctrine; in elk geval heeft het zeker zin de merites van Airland Battle 2000 grondig te overwegen. De tijd voor zodanig overwegen kan waarschijnlijk nog wel worden gevonden . . . mits het Westen zich die tijd niet laat ontnemen: in dat verband mag worden bedacht dat cruise missiles en Pershing II's voorshands nog essentieel kunnen zijn om tijd èn ruimte te behouden!

KONINKLIJKE VERENIGING TER BEOEFENING VAN DE KRIJGSWETENSCHAP

Op *maandag 2 mei 1983* te 19.30 uur houdt de vereniging voor leden en introducé(e)s een bijeenkomst in het Nederlands Congresgebouw te Den Haag, waar door de zorg van LAS/OPN een inleiding zal worden gehouden over

Pantserbestrijding

Na de voordracht wordt, als gebruikelijk, gelegenheid tot discussie geboden. (In aansluiting op de discussie vindt de jaarlijkse algemene ledenvergadering plaats.)

Introductie: d.t.v. de secretaris, Ikol W. F. Anthonijsz, Frederikkazerne, gebouw 110, Postbus 90701, 2509 LS Den Haag (tel. tijdens diensturen (070) 73 24 33).